

**МОДЕЛЬНА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА**  
**«МУЗИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ: ЗАГАЛЬНЕ ФОРТЕПІАНО»**  
**5 – 9 КЛАСИ**  
**ДЛЯ МУЗИЧНИХ ЛІЦЕЇВ**

*Рекомендовано науково-методичною радою*  
*Державного науково-методичного центру змісту культурно-мистецької освіти*  
Протокол № 1 від «03» квітня 2026 р.

**Укладачі модельної навчальної програми**  
**«МУЗИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ: ЗАГАЛЬНЕ ФОРТЕПІАНО»:**

<b>БОНДАРЕНКО</b> <b>Олена Михайлівна</b>	завідувачка відділу загального та спеціалізованого фортепіано Київського державного музичного ліцею ім. М. В. Лисенка, спеціалістка вищої категорії, викладачка-методистка;
<b>КРАСНОВА</b> <b>Ірина Львівна</b>	завідувачка відділу загального та спеціалізованого фортепіано Одеського державного музичного ліцею імені професора П. С. Столярського, спеціалістка вищої категорії, старша викладачка;
<b>ГУДЗІЙ</b> <b>Оксана Теодорівна</b>	завідувачка відділу загального та спеціалізованого фортепіано Львівського державного музичного ліцею імені С. Крушельницької, спеціалістка вищої категорії, викладачка-методистка;
<b>ХОЛОДКОВА</b> <b>Ганна</b> <b>Олександрівна</b>	викладачка відділу загального та спеціалізованого фортепіано Харківського державного музичного ліцею, спеціалістка першої категорії.

## I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Модельна навчальна програма «МУЗИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ: ЗАГАЛЬНЕ ФОРТЕПІАНО» для 5 – 9 класів (далі – *модельна навчальна програма*) розроблена для учнів музичних ліцеїв з урахуванням вимог, передбачених Стандартом початкової музичної освіти, що здобувається одночасно з початковою та базовою середньою освітою (наказ Міністерства культури та інформаційної політики України від 29.07.2024 № 524) та Типовою освітньою програмою для 1 – 9 класів музичних ліцеїв (наказ Міністерства культури України від 29.08.2024 № 616).

Навчальний предмет «МУЗИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ: ЗАГАЛЬНЕ ФОРТЕПІАНО» призначений для учнів інструментального (як другий інструмент) та диригентсько-хорового відділів мистецьких навчальних закладів. Його зміст охоплює систему теоретичних знань і практичних навичок, необхідних для формування стійких умінь гри на фортепіано.

Опанування модельної навчальної програми спрямовано на розвиток фахових мистецьких компетентностей, що включають:

- володіння базовими технічними прийомами гри на інструменті;
- читання нот з листа
- інтерпретацію музичних творів різних стилів і жанрів;
- акомпанемент та ансамблеву гру.

Здобуті навички забезпечують готовність учнів до продовження навчання на наступному рівні мистецької освіти, а також сприяють їхній професійній самореалізації в межах обраної спеціалізації.

**Мета вивчення навчального предмета «МУЗИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ «ЗАГАЛЬНЕ ФОРТЕПІАНО»** – формування фахових компетентностей базового рівня:

### **1) виконавська компетентність:**

- **знати** спектр виконавсько-технічних прийомів гри на фортепіано, правила артикуляції та голосоведення, жанри та форми музичних творів;
- **уміти** дотримуватися вимог до агогіки, звуковедення, темпів та інших засобів музичної виразності під час виконання музичних творів, читати з листа нотні тексти, самостійно розбирати та опрацьовувати програмні музичні твори;
- **мати навички** слухового контролю, точного застосування штрихів, звукових градацій, темпових та емоційно-образних змін музичної тканини відповідно до нотного тексту під час виконавства;
- **розуміти та відтворювати** нотний текст як умовну систему фіксації музичної виразності, що не є абсолютно визначеною та може варіюватися залежно від стилістичних особливостей творів композиторів різних епох і жанрів;
- **ставитися** з повагою до співпраці з викладачем, проявляти ініціативу в самостійній роботі;

### **2) музична теоретико-практична компетентність:**

- **знати** будову музичної тканини на рівні музичної фонетики (музичний звук, типи співзвуч, їхню структуру та класифікацію), принципи утворення різних

музичних побудов, визначення форм (видів періоду та його складових елементів, прості та складні 2–3 частинних форм, рондо, варіації, сонатної форми);

– **уміти** простежувати використання та класифікувати певні фонетичні та морфологічні елементи музичної тканини, оперувати музичною термінологією;

– **мати навички** елементарного гармонічного аналізу музичних побудов, структурних елементів музичних творів,

– **розуміти** важливість засвоєних музично-теоретичних знань, можливості застосування цих знань у виконавській практиці;

– **ставлення:** обґрунтовує та формулює ціннісне ставлення до музичних явищ на основі здобутого власного досвіду, творчо підходить до використання музично-теоретичних знань, умінь та навичок як інструментарію у власній практичній роботі;

### **3) музично-історична компетентність:**

– **знати** визначальні ознаки музичного мистецтва на рівні жанрів, видів, музичних форм та засобів їх втілення, характерні риси історичних етапів українського та світового мистецтва в межах програми навчання;

– **уміти** визначати стилі, мистецькі епохи, їх хронологічні межі, вербально характеризувати музичні твори, самостійно добирати інформацію про музичний твір, його композитора, жанр твору;

– **мати навички** самостійного опрацювання музичних творів відповідно до поставлених викладачем завдань, класифікації та систематизації творів за формотворчими, жанровими та стильовими ознаками;

– **розуміти** провідні стильові особливості музики різних епох та їх лінійну послідовність, у межах опанованого змісту навчання, самостійність та самотність українського музичного мистецтва від давніх часів у контексті світових музичних процесів, про негативні наслідки імперської політики сусідніх держав стосовно України для розвитку українського музичного мистецтва;

– **ставлення:** аргументує власні вподобання серед музичних творів на прикладах певних музичних стилів, епох, творчості композиторів, усвідомлює українську музичну спадщину як самодостатній складник світової музичної культури, виявляє відкритість до пізнання різних культур через музичне мистецтво, цінує свою приналежність до української музичної культури.

Відповідно до Стандарту початкової музичної освіти навчальний предмет «МУЗИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ: ЗАГАЛЬНЕ ФОРТЕПІАНО» передбачає *формування естетичного досвіду та ціннісних орієнтацій* учня / учениці у процесі його / її активної навчальної музичної діяльності.

### **Мета навчання досягається через реалізацію таких завдань:**

– розвиток творчого потенціалу учня;

– формування музично-теоретичних знань, виконавських умінь та навичок;

– розвиток та вдосконалення слухового та ігрового (виконавського) апарату;

– розвиток художньо-образного мислення, емоційного інтелекту та музикальності;

– розвиток артистичності та сценічної стабільності;

– формування мотивації до розширення культурно-мистецького світогляду;

– формування усвідомленої приналежності до української музичної культури, розвиток розуміння важливості її вивчення та популяризації.

Модельна навчальна програма включає орієнтовну послідовність досягнення навчальних цілей, вимоги до обов'язкових очікуваних результатів навчання, пропонує зміст навчального предмета, види навчальної діяльності для учнів 5–9 класів. Основною формою організації освітнього процесу є індивідуальні заняття у формі *уроків*.

Кількість уроків залежить від класу спеціалізації учня, який вивчає навчальний предмет (табл. 1).

Таблиця 1

**Тривалість та кількість уроків по класам**

Класи	Кількість уроків на тиждень	
	Інструментальні відділи	Диригентсько-хоровий відділ / Теоретичний відділ 9 класу
5–9	1	2

З метою підвищення мотивації здобувачів освіти та їх активного залучення до освітнього процесу доцільним є впровадження різноманітних типів уроків, які сприяють розвитку творчих здібностей, виконавських навичок, комунікативної взаємодії та сценічної культури:

*творчий урок* – спрямований на розвиток креативності, музичного мислення та інтерпретаційної самостійності учнів; основними видами діяльності на такому уроці є – імпровізація, порівняльний аналіз різних виконавських трактувань одного музичного твору, обговорення впливу стилю виконання на сприйняття музики. Такий урок допомагає формуванню естетичного смаку, критичного мислення та індивідуального виконавського стилю;

*комбінований урок* – передбачає поєднання індивідуальної та колективної форм роботи, зокрема: частина заняття присвячується роботі в парах, учні виконують твори в дуеті, відпрацьовуються навички слухового контролю, узгодження темпу та динаміки. Такий урок сприяє розвитку комунікативних компетентностей та відповідальності за спільний результат;

*урок-концерт* – організовується з метою демонстрації виконавських досягнень учнів у публічному просторі; основні етапи: виконання творів перед класом або запрошеними слухачами, колективний аналіз виступів (визначення сильних сторін, виявлення аспектів для вдосконалення), розвиток сценічної культури, впевненості у власних силах, здатності до саморефлексії. *Форми концертного виконання: концерт класу викладача* – участь беруть учні різних років навчання, що сприяє обміну досвідом, формуванню наступності та взаємної підтримки в освітньому середовищі; *тематичні концерти* – виконуються твори одного композитора, представників певної країни, стилістичного напрямку або історичної епохи. Такий підхід поглиблює знання з музичної літератури, розширює культурний кругозір та сприяє формуванню цілісного уявлення про музичне мистецтво.

## II. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОГО ПРЕДМЕТА 5 КЛАС

Очікувані результати навчання	Пропонований зміст навчального предмета	Види навчальної діяльності
<b>1 модуль</b>		
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Демонструє гру мажорних і мінорних гам до п'яти знаків у прямому та протилежному русі в межах чотирьох октав, вдосконалюючи якість в більш швидких темпах.</li> <li>• Грає гами в терцію і дециму в прямому русі в межах чотирьох октав.</li> <li>• Демонструє гру коротких та довгих арпеджіо з оберненнями в межах чотирьох октав, акордів (тризвуків), хроматичних гам у прямому русі.</li> <li>• Відчуває різницю між рівним і нерівним виконанням <i>legato</i>, розуміє, за допомогою яких дій і вправ досягнути рівного якісного виконання.</li> <li>• Виконує етюди на різні види техніки відповідно до вимог програми. Усвідомлює технічні задачі і засоби їх реалізації в етюдах, що виконуються. Розширює палітру динамічних відтінків, звуковидобування.</li> <li>• Впевнено володіє базовими штрихами (<i>legato, non legato, staccato</i>), свідомо відтворює штрихи, позначені в нотному тексті.</li> <li>• Розширює палітру штрихів (<i>portato</i>, різновиди коротких штрихів), співвідносячи їх з характером твору.</li> <li>• Свідомо підходить до опрацювання музичних текстів, аналізує будову твору, типи фактури, гармонічну структуру на підставі отриманих знань з теорії музики.</li> <li>• Використовує аналіз, щоб</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Аналіз та засвоєння аплікатурних формул у гамах та арпеджіо. Вдосконалення якості звуковидобування за допомогою вправ та слухового контролю.</li> <li>• Практичні навички роботи з метрономом.</li> <li>• Опанування гам у терцію і дециму, засвоєння аплікатури.</li> <li>• Засвоєння аплікатурних принципів у різних видах арпеджіо і акордах.</li> <li>• Опанування навичок усвідомленого слухового контролю якості звуку, рівного співочого <i>legato</i>.</li> <li>• Виконання етюдів передбачених програмними вимогами. Опанування необхідних технічних навичок, набуття вміння грати в більш швидких темпах.</li> <li>• Контроль стану піаністичного апарату.</li> <li>• Вдосконалення навичок доцільного використання допоміжних рухів.</li> <li>• Розширення палітри динаміки у виконуваних творах, застосування більш гнучкої динаміки, усвідомлення кордонів динаміки з урахуванням якості звучання. Укладання динамічного плану твору.</li> <li>• Набуття аналітичних навичок у роботі над твором аналіз форми, фактури, гармонії, структури фраз.</li> <li>• Використання набутих навичок читання з листа.</li> <li>• Читання з листа простих різнохарактерних п'єс з різними типами фактури, ускладнених</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Вправи на зміцнення постави, відчуття свободи рук. Вправи на використання різних частин руки – від плеча до пальців. Практичне закріплення навичок і самоконтроль.</li> <li>• Вправи на чергування напруги і розслаблення рук, гра вправ з різноманітними ритмічними послідовностями, використання штрихів, здобуття навичок свідомої гри з метрономом.</li> <li>• Використання вправ на відчуття градацій динаміки, відтворення повільного або, навпаки, динамічного <i>crescendo – diminuendo, subito f/p</i>.</li> <li>• Укладання динамічного плану твору і свідоме його відтворення під контролем викладача. Закріплення навичок під час самостійної роботи.</li> <li>• Аналіз з допомогою викладача форми твору на підставі отриманих учнем знань про формотворення. Аналітичний підхід до фразування, виявлення кульмінацій.</li> <li>• Набуття навичок гармонічного аналізу виконуваних творів.</li> <li>• Читання з листа з використанням набутих аналітичних навичок. Підбір декількох варіантів акомпанементу до простих мелодій.</li> </ul>

впевнено читати твір/твори з листа.	метроритмічними формулами, вивченими на уроках теорії. <ul style="list-style-type: none"> <li>Продовження роботи над розвитком образного мислення, вмінням більш яскраво втілювати образи виконуваних творів за допомогою засобів музичної виразності.</li> </ul>	
-------------------------------------	--	--

## 2 модуль

<ul style="list-style-type: none"> <li>Виконує поліфонічні твори композиторів епохи Бароко або сучасності, вдосконалюючи вміння слухати декілька голосів, провадити імітації або тематичний матеріал.</li> <li>Виконує твори композиторів епохи Бароко з урахуванням стилістичних особливостей, як от: артикуляція, фразування, динаміка, орнаментика.</li> <li>Вільно використовує навички педалізації, самостійно добирає педаль у нескладних творах або фрагментах творів.</li> <li>Виконує вивчені твори напам'ять.</li> <li>Демонструє навички ансамблевої гри (фортепіанні дуети, акомпанементи).</li> <li>Знає і усвідомлює важливість всіх етапів підготовки до концертних виступів.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Виконання більш складних двоголосних поліфонічних творів з елементами триголосся. Вдосконалення слухового контролю.</li> <li>Більш детальне засвоєння стилістичних особливостей виконання творів епохи Бароко, як от: мелізматики, артикуляція.</li> <li>Продовження роботи над розвитком пам'яті і свідомим запам'ятовуванням.</li> <li>Вдосконалення навичок педалізації. Підбір відповідної педалізації у творах, залежно від стилю.</li> <li>Вдосконалення навичок гри в ансамблі з учнем або викладачем, усвідомлення своєї ролі в ньому (акомпанемент, проведення мелодичної лінії).</li> <li>Ретельна підготовка і планування концертного виступу. Самооцінювання стану програми на кожному етапі підготовки.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Детальне вивчення (за можливості, напам'ять) кожного голосу поліфонічного твору з урахуванням стилістичних особливостей, фразування, артикуляції.</li> <li>Вдосконалення вміння прослухати кожен голос у цілісній фактурі, вміння знайти і представити головне і другорядне (тематичний матеріал, імітації, інтермедії тощо).</li> <li>Освоєння засад педалізації залежно від стилю. Підбір відповідної педалізації разом з викладачем, а в нескладних творах самостійно.</li> <li>Відтворення здобутих навичок гри в ансамблі.</li> <li>Планування разом з викладачем часу і етапів роботи під час підготовки твору/програми до концертного виступу. Набуття вміння ставити собі конкретні задачі та їх виконувати. Вдосконалення навичок усвідомленого і реального оцінювання стану програми на кожному етапі.</li> </ul>
---	--	--

## 6 КЛАС

Очікувані результати навчання	Пропонований зміст навчального предмета	Види навчальної діяльності
<b>3 модуль</b>		
<ul style="list-style-type: none"> <li>Впевнено володіє мажорними і мінорними гамами до п'яти знаків у прямому та протилежному русі в межах чотирьох октав, вдосконалюючи якість у більш швидких темпах.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Аналіз та засвоєння аплікатурних формул у гамах, акордах та арпеджіо. Гра опанованого матеріалу в більш швидких темпах. Використання навичок роботи з метрономом.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Засвоєння та контроль аплікатури в технічному матеріалі.</li> <li>Вправи на чергування напруги і розслаблення рук, гра вправ з різноманітними ритмічними</li> </ul>

<ul style="list-style-type: none"> <li>• Впевнено грає гами в терцію і дециму в прямому і протилежному русі в межах чотирьох октав, застосовує набуті аплікатурні навички під час гри гам в сексту, хроматичної гами в протилежному русі.</li> <li>• Грає короткі та довгі арпеджіо з оберненнями в межах чотирьох октав. Використовує навички виконання чотиризвучних акордів, хроматичних гам у прямому та протилежному русі. Впевнено застосовує опановану аплікатуру в арпеджіо септакордів.</li> <li>• Відповідально ставиться до якості виконання технічного матеріалу, рівного туше. Виконує технічний матеріал у більш швидких темпах, не втрачаючи якості.</li> <li>• Впевнено і свідомо використовує різноманітні штрихи, співставляючи доцільність їх застосування з характером твору.</li> <li>• Виконує етюди на різні види техніки відповідно до вимог програми. Усвідомлює і реалізує технічні задачі в етюдах, що виконуються. Вміє добрати відповідні вправи до вдосконалення якості виконання і/або подолання технічної проблеми, використовує їх в самостійній роботі. Репрезентує не тільки етюди інструктивного, але й художнього спрямування або твори з елементами віртуозності.</li> <li>• Впевнено користується широкою гамою динамічних відтінків, більш гнучко і творчо реалізує композиторський задум.</li> <li>• Аналізує будову твору, типи фактури, гармонічну структуру на підставі отриманих знань з теорії музики.</li> <li>• Читає з листа ноти з більш</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Опанування гам у сексту, відпрацювання гам в терцію і дециму.</li> <li>• Вдосконалення і використання навичок свідомого слухового контролю якості звуку.</li> <li>• Розширення арсеналу технічних прийомів в етюдах відповідно до програмних вимог.</li> <li>• Усвідомлене використання допоміжних рухів у позиційній грі, виконанні арпеджіо і т ін.</li> <li>• Розширення палітри динаміки та різноманітних штрихів у виконуваних творах, усвідомлене їх застосування для більш детального втілення характеру твору. Самостійне укладання динамічного плану твору.</li> <li>• Вдосконалення аналітичних навичок в роботі над твором: аналіз форми, фактури, гармонії, структури фраз.</li> <li>• Використання набутих навичок читання з листа.</li> <li>• Читання з листа різнохарактерних п'єс з різними типами фактури, ускладнених метроритмічними формулами, елементами поліфонії, різноманітними штрихами.</li> <li>• Продовження роботи над розвитком образного мислення, вмінням більш яскраво втілювати музичні образи за допомогою засобів виразності. Набуття вміння, загально окреслювати риси, притаманні епосу виконуваних творів.</li> </ul>	<p>послідовностями, використання штрихів, вправи на розвиток координації, як на клавіатурі, так і на закритій кришці інструмента. Використання навичок свідомої гри з метрономом.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Аналіз, порівняння якості звучання виконуваного матеріалу, самостійний пошук найкращих засобів до розв'язання проблеми під контролем вчителя. Практичне закріплення навичок під час самостійної роботи.</li> <li>• Робота над переконливим втіленням музичного образу та використанням ширшої динамічної палітри, різноманітної артикуляції.</li> <li>• Використання та вдосконалення навичок детального аналізу форми музичних творів, включно з розвитком уміння виділяти та інтерпретувати музичні фрази.</li> <li>• Опрацювання творів з різноманітними типами музичної фактури. Формування здатності розпізнавати структурні особливості типів фактури та їх взаємозв'язки у творі.</li> <li>• Застосування гармонічного аналізу на практиці, зокрема у поєднанні з раніше здобутими знаннями з музичної теорії.</li> <li>• Читання з листа творів середньої складності. Гра простих акомпанементів з листа в ансамблі з викладачем (на фортепіано) або з учнем-інструменталістом.</li> </ul>
---	---	---

<p>складною ритмічною та гармонічною структурою, з елементами поліфонії. Використовує набуті навички до читання з листа нескладних акомпанементів.</p>		
<b>4 модуль</b>		
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Виконує дво- та триголосні поліфонічні твори композиторів епохи Бароко або сучасності, демонструючи вміння слухати декілька голосів, розуміти імітаційний розвиток тематичного матеріалу.</li> <li>• Впевнено застосовує отримані знання про стилістичні особливості виконання барокових творів.</li> <li>• Засвідчує оволодіння навичками педалізації, самостійно добирає педаль у нескладних творах або фрагментах творів.</li> <li>• Виконує твори великої форми – сонатини, рондо, варіації. Демонструє обізнаність у формотворенні цих жанрів, розуміє їх структуру.</li> <li>• Виконує вивчені твори напам'ять, усвідомлюючи форму, динамічний план та художній задум твору.</li> <li>• Впевнено демонструє навички ансамблевої гри (фортепіанні дуети, акомпанементи).</li> <li>• Виявляє усвідомленість і відповідальність у самопідготовці до концертних виступів.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Виконання більш складних двоголосних та триголосних поліфонічних творів, нескладних фуг. Вдосконалення слухового контролю.</li> <li>• Застосування в поліфонічних творах характерних для епохи Бароко прийомів виконання, зокрема артикуляції та орнаментики.</li> <li>• Виконання більших за обсягом творів. Використання різноманітних методів для швидкого опанування нотного тексту та вивчення його напам'ять.</li> <li>• Вдосконалення навичок педалізації. Підбір доцільної, стосовно стилістичних особливостей, педалізації у творах. Використання лівої педалі, напів педалі.</li> <li>• Гра більших за об'ємом і складністю структури творів сонатної форми, варіацій.</li> <li>• Вдосконалення навичок гри в ансамблі, усвідомлення своєї ролі в ньому (акомпанемент, проведення мелодичної лінії).</li> <li>• Цілеспрямована підготовка та структуроване планування концертного виступу. Систематичне самооцінювання ступеня готовності програми на кожному етапі підготовчого процесу.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Поглиблене опрацювання кожного голосу поліфонічного твору. Формування здатності цілісно сприймати поліфонічну фактуру, ідентифікувати провідний та побічний тематичний матеріал (тему, імітації, інтермедії тощо) та здійснювати його виразну інтерпретацію у виконавській практиці.</li> <li>• Опанування засад педалізації залежно від стилістичних особливостей твору. Самостійний підбір педалізації в нескладних творах, перевірка виконання завдання під контролем викладача.</li> <li>• Самостійний аналіз творів сонатної форми під контролем викладача, структурований підхід до вивчення твору.</li> <li>• Вдосконалення здобутих навичок гри в ансамблі з іншим учнем або викладачем.</li> <li>• Планування часу і етапів роботи під час підготовки твору/програми до концертного виступу разом з викладачем. Вдосконалення вмінь ставити собі конкретні задачі і їх виконувати. Демонстрація навичок свідомого і реального оцінювання стану програми на кожному етапі.</li> </ul>

## 7 КЛАС

Очікувані результати навчання	Пропонований зміст навчального предмета	Види навчальної діяльності
<b>5 модуль</b>		
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Грає гаму: мажорні до 6 знаків (дієзні), бемольні гами до 4 знаків у 4 октави.</li> <li>• Грає мінорні гами до 4 знаків у прямому та розбіжному русі в 4 октави.</li> <li>• Грає хроматичні гами в 4 октави від різних звуків.</li> <li>• Грає короткі та довгі арпеджіо, акорди в прямому русі.</li> <li>• Виконує етюди складніших технічних варіантів, репетиції на чорних клавішах, октавні та акордові перенесення рук.</li> <li>• Розрізняє педаль за її глибиною, використовує певні педальні градації.</li> <li>• Визначає ознаки модуляції і стежить за розвитком тонального плану.</li> <li>• Виконує мініатюри, знає твори різних стилів та епох (імпресіонізм).</li> <li>• Грає в ансамблі (з викладачем, іншим учнем / ученицею).</li> <li>• Самостійно працює над власним виконавським розвитком.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Робота над використанням технічних прийомів – <i>tremolo, glissando</i>, гра через руку.</li> <li>• Вивчення та вдосконалення, засвоєння принципів коригування темпів, орієнтуючись на індивідуальні особливості.</li> <li>• Вивчення октавних етюдів, враховуючи індивідуальні можливості апарату.</li> <li>• Засвоєння використання лівої педалі та координування поєднання у виконанні з правою педаллю.</li> <li>• Вивчення творів з розгорнутим модуляційним планом.</li> <li>• Розбір та складання тонального плану твору.</li> <li>• Вдосконалення виконання опануванням поліритмії, а саме: зіставлення.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Вивчення та гра мінорних гам трьох видів у прямому та розбіжному русі в 4 октави.</li> <li>• Вивчення та гра гам, які починаються від чорних клавіш (мажорні гами та однойменні мінорні).</li> <li>• Опанування різних видів акцентів, практичне використання різних типів штрихів (зокрема <i>martelato</i>).</li> <li>• Практичне освоєння і використання «чорного поля» з великою кількістю знаків.</li> <li>• Опанування техніки поєднання лівої та правої педалі.</li> <li>• Виховання тембрального слуху. Робота над виробленням різномірного звуковидобування.</li> <li>• Опрацювання творів широкого діапазону з охопленням віддалених регістрів.</li> <li>• Засвоєння та використання аплікатурних, артикуляційних прийомів пов'язаних з різними видами поліритмії.</li> </ul>
<b>6 модуль</b>		
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Знає терміни: <i>grave, maestoso, adagio non troppo, veloce, allegro di molto</i> та правильно застосовує їх у власній виконавській діяльності.</li> <li>• Виконує твори різних стилів та епох.</li> <li>• Демонструє навички слухового контролю.</li> <li>• Демонструє розуміння складніших поліфонічних форм. Виконує 2-ох та 3-ох</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Поглиблене вивчення доповнення до темпових змін образно-змістовного забарвлення (<i>con fuoco, con anima, espressivo</i> і т. д.).</li> <li>• Вдосконалення вивчення триголосних поліфонічних творів, розвиток слухового контролю усіх голосів. Робота над ланцюгами трель, форшлаг; групето-трель. Відтворення правою рукою.</li> <li>• Виконання повного сонатного циклу (I-III ч).</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Пошук та визначення основних виконавських термінів.</li> <li>• Робота із застосуванням слухового контролю над виконавськими прийомами.</li> <li>• Виконання одного або кількох номерів поліфонічної сюїти, використання в програмі прелюдії та фуґи (легкі зразки).</li> <li>• Виконання концерту (з викладачем).</li> </ul>

<p>голосні фуґи. Відтворює мелізми.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Виконує твори великої форми, а саме класичну сонатну форму.</li> <li>• Демонструє розуміння виконання варіаційного циклу.</li> <li>• Виконує твори-мініатюри, різних стилів та епох.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Засвоєння принципів наскрізного мислення в класичних варіаціях, відтворення різних відтінків музичного образу.</li> <li>• Відтворення образності у виконанні ноктюрна, фантазії і т. п.</li> <li>• Поглиблена робота над акомпанементом.</li> <li>• Опрацювання читання нот з листа.</li> <li>• Усвідомлене сприйняття та самостійне використання аплікатури, педалізації, динаміки, фразування тощо.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Виконання різнохарактерних творів.</li> <li>• Оволодіння особливостями слухати одночасно соліста та свою партію.</li> <li>• Коригування та застосування самостійності мислення, творчого підходу до виконання творів та виявлення і стимуляцію творчої ініціативи.</li> <li>• Репетиції та підготовка до концерту.</li> <li>• Концертне виконання різножанрових творів.</li> </ul>
--	---	---

## 8 КЛАС

Очікувані результати навчання	Пропонований зміст навчального предмета	Види навчальної діяльності
<b>7 модуль</b>		
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Грає всі мажорні та мінорні гами трьох видів у прямому та розхідному русі у швидкому темпі. Арпеджіо та чотирьохзвучні акорди вивчених гам. Арпеджіо від чорних клавіш та довгі арпеджіо з оберненнями. D7 кожною рукою окремо. D7 з оберненнями кожною рукою окремо <i>(для учнів диригентсько-хорового відділу)</i>.</li> <li>• Володіє різними видами виконавської техніки. Грає більш складні вправи для розвитку точності та швидкості виконання різних видів виконавської техніки <i>(для учнів диригентсько-хорового відділу)</i>.</li> <li>• Вміє швидко переключатися на різні види техніки.</li> <li>• Виконує технічні твори у пришвидшеному темпі.</li> <li>• Демонструє точність ритмічних малюнків.</li> <li>• Розуміє основи імітаційної, підголоскової та контрастно-тематичної поліфонії.</li> <li>• Знає принципи роботи з багатоголоссям. Демонструє співвідношення,</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Використання набутих навичок для подальшого розвитку виконавського апарату на основі раніше засвоєних прийомів.</li> <li>• Вдосконалення різних видів техніки під час роботи над різноманітними вправами та етюдами.</li> <li>• Виконання гам в усіх тональностях у більш швидкому темпі.</li> <li>• Поглиблене опрацювання навичок звуковидобування та артикуляції в поліфонічних творах.</li> <li>• Вдосконалення навичок слухового контролю та аналізу під час виконання багатоголосних творів.</li> <li>• Поглиблене опрацювання навичок та принципів роботи з триголоссям <i>(для учнів диригентсько-хорового відділу)</i>.</li> <li>• Робота над особливостями формоутворення.</li> <li>• Поглиблене вивчення музичної термінології для розкриття характерних особливостей твору</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Виконання гам, арпеджіо та чотирьохзвучних акордів у пришвидшеному темпі з використанням динаміки. Гра різними штрихами.</li> <li>• Відпрацювання нових прийомів під час роботи над етюдами на інтервальну, акордову та октавну техніку, окреме виконання складних епізодів у різних тональностях.</li> <li>• Використання позиційної аплікатури.</li> <li>• Виконання інструктивних та художніх етюдів з відтворенням градацій динамічних відтінків.</li> <li>• Виконання більш складних поліфонічних творів. Практичне використання навичок голосоведення та ролі кожного голосу в поліфонічній тканині <i>(для учнів диригентсько-хорового відділу)</i>.</li> <li>• Усвідомлене формування музичних фраз.</li> <li>• Застосування опанованих</li> </ul>

<p>рівність голосоведення та фразування під час виконання багатоголосся (для учнів диригентсько-хорового відділу).</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Демонструє вміння аналізувати форму.</li> <li>• Дбає про культуру звуковидобування, точно інтонує внутрішнім слухом те, що виконує. Демонструє свої навички на більш складному матеріалі (для учнів диригентсько-хорового відділу).</li> <li>• Демонструє знання музичних термінів. Демонструє поглиблене вивчення музичної термінології (для учнів диригентсько-хорового відділу).</li> </ul>	<p>(для учнів диригентсько-хорового відділу).</p>	<p>засобів музичної виразності в роботі над емоційним наповненням творів.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Практичне використання більш детального аналізу твору перед початком вивчення, визначення його характерних та темпових особливостей (для учнів диригентсько-хорового відділу).</li> </ul>
<b>8 модуль</b>		
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Грає віртуозні твори рухливого характеру.</li> <li>• Грає твори великої форми (сонатної, варіаційної, рондо).</li> <li>• Демонструє розуміння драматургії твору, задум композитора, стиль епохи.</li> <li>• Демонструє навички практичного застосування засобів музичної виразності (динаміка, темп, штрих). Демонструє розуміння та навички на більш складному матеріалі (для учнів диригентсько-хорового відділу).</li> <li>• Володіє навичками ансамблевої гри як рівноправний партнер і як акомпаніатор. Вміє регулювати своє виконання залежно від інструмента, який солює (для учнів диригентсько-хорового відділу).</li> <li>• Розуміє принципи транспонування творів.</li> <li>• Грає з листа твори базового рівня складності, аналізує форму, темп, розділи та тональність твору (для учнів диригентсько-хорового відділу).</li> <li>• Вміє самостійно</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Удосконалення гри творів великої форми композиторів різних епох.</li> <li>• Формування самостійності мислення.</li> <li>• Розуміння взаємозв'язку аплікатури з фактурою у різножанрових творах (для учнів диригентсько-хорового відділу).</li> <li>• Усвідомлює та формує музичні фрази (динаміка, кульмінація, інтонаційні зв'язки). Виконує твори з гнучкою динамікою, враховуючи логіку музичної фрази (для учнів диригентсько-хорового відділу).</li> <li>• Відпрацювання технічних навичок роботи з педаллю.</li> <li>• Освоєння принципів та навичок транспонування творів базового рівня складності (для учнів диригентсько-хорового відділу).</li> <li>• Формування навичок акомпанування вокалу або іншому інструменту (для учнів диригентсько-хорового відділу).</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Застосування опанованих засобів музичної виразності в роботі над емоційним наповненням творів.</li> <li>• Аналіз твору та виявлення основної ідеї, його будови, фактури та характеру. Засвоєння навичок аналізу формоутворення.</li> <li>• Опанування тонкощами педалізації.</li> <li>• Ознайомлення з найкращими зразками сучасної української музики через слухання з наступним обговоренням.</li> <li>• Практичне використання навичок слухового аналізу з порівнянням різних інтерпретацій та власного виконання.</li> <li>• Виконання нотного тексту з листа: вдосконалення навичок тонального та гармонічного аналізу твору, визначення найбільш складних фрагментів, характерних та темпових особливостей твору (для учнів диригентсько-хорового відділу).</li> <li>• Застосування опанованих</li> </ul>

<p>налаштуватися на концертний виступ.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Демонструє розуміння необхідності нових знань, навички користування різними джерелами інформації для саморозвитку.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Розуміння різноманітних способів звуковидобування та втілення їх під час роботи над фактурою акомпанементу та взаємодією з солістом <i>(для учнів диригентсько-хорового відділу)</i>.</li> <li>• Подальша робота над рівнем виконавської витримки та артистизмом під час концертних виступів.</li> </ul>	<p>засобів у роботі над специфікою фактури акомпанементу твору.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Використання навичок під час поглибленої роботи над ансамблем. Виконання твору разом з солістом та формування слухового контролю в роботі над спільним фразуванням, динамікою <i>(для учнів диригентсько-хорового відділу)</i>.</li> <li>• Опанування нових знань та прослуховування партій інших інструментів або вокальної партії перед виконанням ансамблю <i>(для учнів диригентсько-хорового відділу)</i>.</li> <li>• Використання пояснювально-ілюстративного метода.</li> </ul>
---	---	---

## 9 КЛАС

Очікувані результати навчання	Пропонований зміст навчального предмета	Види навчальної діяльності
<b>9 модуль</b>		
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Демонструє технічні навички, здобуті в процесі навчання в попередніх класах.</li> <li>• Виконує твори, які містять елементи дрібної та акордової техніки (гамоподібні, хроматичні та арпеджовані послідовності, тризвучні та чотиризвучні акорди).</li> <li>• Демонструє прийоми гри тремоло, арпеджіато, різноманітні варіанти фігурованих гармоній.</li> <li>• Відтворює різнохарактерні штрихи та володіє знаннями щодо їх застосування.</li> <li>• Знає правила виконання мелізматики (форшлаг, мордент, групето, трель) та використовує ці знання практично під час виконання музичних творів.</li> <li>• Володіє знаннями про</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Вдосконалення технічних навичок, здобутих у процесі навчання.</li> <li>• Вивчення та виконання музичних творів, які містять елементи дрібної та великої техніки, що сприяє формуванню гнучкого апарату.</li> <li>• Вивчення творів різних художньо-стилістичних напрямків із залученням знань учня з історії музики.</li> <li>• Робота над вдосконаленням інтонаційно-слухового контролю паралельно з виконанням різноманітних моторно-технічних завдань.</li> <li>• Опрацювання техніки педалізації, закріплення навички використання прямої та запізнюючої педалі;</li> <li>• Використання лівої педалі.</li> <li>• Вивчення стильових особливостей музичного</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Вивчення музичних творів, які вимагають достатньо розвинутого технічного оснащення учня.</li> <li>• Робота над вдосконаленням дрібної техніки – гамоподібні, хроматичні послідовності, арпеджовані фігурації.</li> <li>• Опанування елементів великої техніки – акордові побудови, октавні послідовності.</li> <li>• Вдосконалення набутих навичок слухового контролю під час виконання творів поліфонічного складу – вміння прослуховувати тематичні зв'язки музичного твору.</li> <li>• Практичне засвоєння виконання штрихів, мелізм у творах епох бароко та класицизму.</li> <li>• Вдосконалення та</li> </ul>

<p>стильові відмінності у прочитанні мелізматики у творах бароко, класицизму, романтизму.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Вміє розрізняти ознаки модуляцій та стежити за ладотональним розвитком у музичних творах.</li> <li>• Розуміє принципи побудови поліфонічного твору, типи поліфонічного розвитку та інтонаційну складову музичного матеріалу.</li> </ul>	<p>виконавства, зокрема принципів інтерпретації мелізматики, штрихів та звуковидобування, характерних для естетики бароко та класицизму, що сприяє формуванню в учнів навички історично обґрунтованого виконання та розвиває музичне мислення.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Розбір форми, типу поліфонічного розвитку та інтонаційної складової поліфонічного твору.</li> <li>• Вивчення п'єс кантиленного та віртуозного складу, що вимагає від учня технічної вправності, володіння веденням музичної фрази, різноштриховими навичками звуковидобування.</li> </ul>	<p>використання техніки педалізації залежно від характеру, жанру та стильової приналежності музичного твору.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Вивчення та розбір форми творів, використовуючи знання з теорії музики.</li> <li>• Робота над звуковидобуванням у творах кантиленного складу (для учнів диригентсько-хорового відділу рекомендовано одночасно з грою на фортепіано голосом інтонувати мелодичні побудови, що сприяє кращому слуховому контролю).</li> </ul>
<p><b>10 модуль</b></p>		
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Знає принципи побудови форми твору крупної форми (частина сонатного циклу, варіації або рондо). Розуміє тематичну складову та тональні співвідношення основних тем.</li> <li>• Демонструє технічні, інтонаційно-слухові навички під час виконання п'єси.</li> <li>• Володіє музичною термінологією, яка визначає образно-емоційні характеристики (<i>dolce, cantabile, maestoso, risoluto</i> тощо), динамічні звукові градації (<i>crescendo, diminuendo</i> тощо), темпові зміни (<i>ritardando, tempo, più mosso</i> тощо), артикуляційні прийоми (<i>legato, non legato, staccato, portamento</i> тощо).</li> <li>• Демонструє вправну читку з листа музичних текстів, відповідно рівню підготовки.</li> <li>• Виконує ансамблеві твори та демонструє початкові навички концертмейстерства у виконанні інструментального твору (учні диригентсько-хорового</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Вивчення та виконання твору великої форми (частина сонатного циклу, варіації або рондо).</li> <li>• Засвоєння принципів побудови форми твору (частини сонатного циклу), тональний план тематичного розвитку, стилістичні особливості виконуваного твору.</li> <li>• Робота над фортепіанною партією ансамблевого твору (учні інструментальних відділів – інструментальна п'єса, учні диригентсько-хорового та теоретичних відділів – вокальний твір).</li> <li>• Засвоєння базових навичок концертмейстера, вивчення партії соліста (вокальна партія вимагає вивчення поетичного тексту разом з нотним текстом), вивчення особливостей побудови фрази сольної партії.</li> <li>• Опрацювання та засвоєння особливостей звуковидобування, агогіки та темпових характеристик виконання партії соліста</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Засвоєння аплікатурних принципів виконання гамоподібної, фігураційної та акордової музичної фактури (для учнів інструментальних відділів рекомендовано окрема робота кожною рукою – учні струнного, скрипкового та духового відділу використовують у класі спеціальності чотирьохпальцеву аплікатуру).</li> <li>• Вивчення інструментального (вокального твору). Робота над партією фортепіано паралельно з партією соліста (для інструменталістів рекомендовано відтворювати на фортепіано сольну партію з дотриманням потрібних штрихів, агогіки, люфтів тощо; для учнів теоретичного та диригентсько-хорового відділів рекомендовано відтворювати партію</li> </ul>

<p><i>відділу виконують партію фортепіано вокального твору в ансамблі з учнем-співаком).</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Виконує партію фортепіано інструментального (вокального) твору та демонструє вміння слухати партнера, координує свої слухові та технічні навички під час ансамблевої гри.</li> </ul>	<p>(різниця темпів, штрихів, фразування інструментальної та вокальної музики).</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Вдосконалення навички читання з листа, що сприяє подальшій роботі над ускладненими нотними текстами в процесі роботи над учбовим репертуаром.</li> <li>• Опанування знань про художньо-стилістичні напрями в музиці, що сприяє формуванню здатності до виразного відтворення художньо-емоційних образів музичних творів, характерних для різних стильових епох.</li> <li>• Формування та виховання української національної самоідентичності в процесі вивчення творів українських композиторів різних історичних епох (Бароко, Класицизм, Романтизм, фортепіанна музика XX – XXI століть).</li> </ul>	<p><i>соліста на фортепіано, також голосово інтонувати).</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Виконання вокального або інструментального твору з солістом.</li> <li>• Опанування на практиці навички слідування за нотним текстом під час виконання твору.</li> <li>• Відтворення опанованих засобів музичної виразності під час виконання музичних творів різної стилістики.</li> <li>• Засвоєння навичок продуктивної та свідомої самостійної роботи.</li> </ul>
--	--	--

### III. ФОРМИ І ВИДИ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Об'єктами оцінювання виступають як результати навчання учня/учениці, так і процес їх досягнення. З метою забезпечення вікової відповідності оцінювання для учнів 5–9 класів, необхідно враховувати їхні психофізіологічні особливості та рівень сформованості ключових компетентностей.

У процесі оцінювання доцільно розмежовувати:

– об'єктивні результати навчання, що включають засвоєні знання та навички їх застосування, уміння використовувати набуті способи навчальної діяльності, досвід творчої та продуктивної діяльності;

– особисті надбання, які проявляються в освітньому процесі, зокрема, активність, ініціативність, старанність, наполегливість, комунікабельність, здатність до співпраці, самостійність, відповідальність, сформовані ціннісні ставлення.

Ці компоненти оцінювання мають узгоджуватися з очікуваними результатами, визначеними в модельній навчальній програмі, та сприяти формуванню цілісного уявлення про освітній поступ учня/учениці.

Отримання даних, їх аналіз та формулювання суджень про результати навчання учнів здійснюють у процесі:

– **формуального оцінювання**, метою якого є відстеження особистісного розвитку учнів, процесу опанування ними навчального досвіду та побудова індивідуальної освітньої траєкторії особистості;

– **підсумкового оцінювання**, метою якого є співвіднесення навчальних досягнень учнів з обов'язковими результатами навчання в розрізі компетентностей, які визначено Стандартом початкової музичної освіти.

**Підсумковий контроль** проводиться в першому та другому семестрах навчального року.

**Підсумковий контроль першого семестру** здійснюється по завершенню двох місяців навчання у формі *технічного заліку* (5 – 8 класи, *третьа декада жовтня*) та *заліку з акомпанементу* (9 клас, *третьа декада жовтня*). По завершенню першого семестру – *академічного концерту*. Програмні вимоги до *технічного заліку, акомпанементу та академічного концерту* зазначені в табл. 2.

Таблиця 2

**Програмні вимоги до технічного заліку, акомпанементу та академічного концерту (за класами та відділами), перший семестр**

Інструментальні відділи	Диригентсько-хоровий відділ
<b>5 – 8 класи</b>	
1. Технічний залік: 1 гама, 2 етюди. 2. Академічний концерт: поліфонічний твір та п'єса.	1. Технічний залік: 1 гама, 2 етюди. 2. Академічний концерт: поліфонічний твір та п'єса.
<b>9 клас</b>	
1. Залік з акомпанементу: інструментальна п'єса. 2. Академічний концерт: поліфонічний твір та п'єса.	1. Залік з акомпанементу: вокальний твір (романс або обробка української народної пісні). 2. Академічний концерт: поліфонічний твір та п'єса.

**Підсумковий контроль другого семестру** здійснюється по завершенню кожного навчального року у формі **іспиту**, на якому перевіряються досягнуті учнем результати за другий семестр та їх відповідність конкретним нормативним результатам навчання. Програмні вимоги до іспиту зазначені в табл. 3.

Таблиця 3

**Програмні вимоги до іспиту (за класами та відділами), другий семестр**

Інструментальні відділи	Диригентсько-хоровий відділ
<b>5 – 8 класи</b>	
1. П'єса кантиленного або віртуозного характеру. 2. Твір крупної форми (одна з частин сонатини або сонати, рондо, або варіації).	1. Поліфонічний твір. 2. П'єса. кантиленного або віртуозного складу. 3. Твір крупної форми (одна з частин сонатини або сонати, рондо, або варіації).
<b>9 клас</b>	
1. П'єса кантиленного або віртуозного характеру 2. Твір крупної форми (одна з частин сонати, рондо, або варіації).	1. Поліфонічний твір. 2. П'єса. кантиленного або віртуозного складу. 3. Твір крупної форми (одна з частин сонати, рондо, або варіації).

**Оцінку результатів** навчання слід розглядати як підсумковий показник результатів роботи не тільки за поточний навчальний рік, а й за відповідний попередній період навчання. Для ефективного аналізу та оцінювання рівня виконавської підготовки учнів, доцільно враховувати такі ключові аспекти:

1) *технічна та виконавська майстерність*:

- засвоєння та демонстрація технічних навичок гри на фортепіано, здобутих у процесі навчання;
- вміння відтворювати різнохарактерні штрихи (*legato, staccato, non legato, portato* тощо) та розуміння їх функціонального застосування;
- наявність слухового контролю як основи якісного звуковидобування та інтонаційної точності;

2) *теоретична обізнаність:*

- володіння музичною термінологією, що описує образно-емоційні характеристики музичних творів;
- знання художньо-стилістичних напрямів у музиці та їх застосування у виконавській практиці;

3) *художнє трактування:*

- емоційно-образне виконання музичного твору, здатність передати його характер і настрій;
- цілісне виконання твору без текстових помилок, з дотриманням авторського задуму.

Під час обговорення виконання учнів слід звертати увагу на такі складові учнівських виступів:

- точність відтворення нотного тексту;
- дотримання метроритмічних та темпових характеристик твору;
- відповідність жанровим та штриховим особливостям;
- емоційність, технічний рівень, музикальність та образність виконання.

*Орієнтовний перелік творів для оцінювання підсумкових контрольних заходів за класами та відділами* зазначений в табл. 4.

Таблиця 4

**Орієнтовний перелік творів  
для оцінювання підсумкових контрольних заходів за класами та відділами**

<b>5 КЛАСИ</b>	
<b>Інструментальні відділи</b>	<b>Диригентсько-хоровий відділ</b>
<b>Академічний концерт</b>	
1. Г. Ф. Телеман. Фантазія № 2 ре мінор; 2. М. Сильванський «Вночі на річці».	1. Й. С. Бах. Двоголосна Інвенція Фа мажор; 2. Г. Сасько «Блюз. Регтайм».
<b>Іспит</b>	
1. Й. А. Бенда. Сонатина ре мінор; 2. С. Борткевич «В Польщі» (з циклу «Маленький мандрівник»).	1. Г. Ф. Телеман. Фантазія № 5 Фа мажор; 2. Ю. Барактіна. Варіації на тему Паганіні; 3. В. Гіллок «Фонтан під дощем».
<b>6 КЛАСИ</b>	
<b>Інструментальні відділи</b>	<b>Диригентсько-хоровий відділ</b>
<b>Академічний концерт</b>	
1. Й. С. Бах. Маленька прелюдія Мі мажор (з циклу «Шість маленьких прелюдій»); 2. Т. Афанасенко «Укол кактуса» (з циклу «Каталог квітів»).	1. Й. С. Бах. Маленька прелюдія мі мінор (з циклу «Дванадцять маленьких прелюдій»); 2. Л. Шукайло «Інтермеццо».
<b>Іспит</b>	
1. Д. Чімароза. Соната Сі бемоль мажор; 2. В. Косенко «Пастораль» (з циклу «24 п'єси для дітей»).	1. Й. С. Бах. Двоголосна інвенція фа мінор; 2. Й. Гайдн. Соната Мі мажор Нов. XVI:13 (I ч.); 3. М. Майєр «Тарантела».

7 КЛАСИ	
Інструментальні відділи	Диригентсько-хоровий відділ
<b>Академічний концерт</b>	
1. Й. С. Бах «Сарабанда, Менует» (з «Французької сюїти» до-мінор); 2. Е. Гріг «Поетична картинка» ор. 3 №3.	1. Й. С. Бах. Маленька двоголосна fuga до мінор; 2. Я. Степовий «Прелюд» тв. 9.
<b>Іспит</b>	
1. М. Колесса «Коломийка» (зб.«3 коломийки») 2. Л. Бетховен. Соната ор. 49 соль-мінор (I ч.).	1. Й. С. Бах. Прелюдія та fuga Соль мажор (додаток зб. «Маленькі прелюдії»); 2. Г. Ф. Гендель. Арія та варіації Мі мажор; 3. Е. Гріг «Серце поета».

8 КЛАСИ	
Інструментальні відділи	Диригентсько-хоровий відділ
<b>Академічний концерт</b>	
1. Ю. Щуровський. Fuga до мінор; 2. Г. Гендель. Фугетта ре мінор.	1. М. Лисенко «Елегія» тв. 41 №3 2. І. Беркович «Токата»
<b>Іспит</b>	
1. А. Коломієць «Канон у народному стилі»; 2. М. Клементі. Соната Ре мажор I ч. тв.47; 3. М. Скорик «У лісі».	1. Й. С. Бах. Триголосна Інвенція Ре мажор; 2. Ю. Щуровський. Варіації ре мінор; 3. І. Карабиць «Прелюдія для фортепіано».

9 КЛАСИ	
Інструментальні відділи	Диригентсько-хоровий та теоретичний відділи
<b>Залік з акомпанементу</b>	
1. Й. С. Бах «Сициліана» для скрипки та фортепіано.	1. В. Стеценко «Вечірня пісня» для голосу та фортепіано.
<b>Академічний концерт</b>	
1. Й. С. Бах. Алеманда з Французької сюїти сі мінор; 2. І. Беркович. Прелюдія № 4 (зб. «24 прелюдії»)	1. Й. С. Бах. Інвенція триголосна сі мінор; 2. Л. Дичко «Веснянка» (зб. «Писанки»).
<b>Іспит</b>	
1. Л. Ревуцький «Вальс»; 2. Й. Гайдн. Соната-партита До мажор (I – III ч.).	1. Ю. Щуровський. Хроматична прелюдія та fuga; 2. К. М. Вебер. Соната До мажор, ор. 24; 3. А. Кос-Анатольський «Скерцо».

#### IV. ОСНОВНІ ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НА ЗАВЕРШЕННЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРЕДМЕТА

На завершення вивчення предмета «МУЗИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ: ЗАГАЛЬНЕ ФОРТЕПІАНО» учні мають володіти такими фаховими компетентностями базового рівня:

##### 1) виконавська компетентність:

**знати** – форми, жанри музичних творів, правила артикуляції та голосоведення, особливості виконання поліфонічних творів та творів великої форми;

**уміти** – самостійно розбирати та опрацьовувати музичні твори, читати з листа акомпанементи до інструментальних або вокальних соло, акомпанувати солісту;

**мати навички** – володіння достатнім обсягом технічних навичок гри на фортепіано, точного застосування аплікатурних принципів в гри, штрихів, звукових градацій, темпових змін та образно-емоційних прийомів відповідно до нотного тексту під час виконавства;

**розуміти** – жанрові та стильові особливості програмних творів, можливості виконавської інтерпретації музичних творів;

**ставлення** – усвідомлює важливість співпраці з викладачем задля досягнення результатів навчання;

## **2) музична теоретико-практична компетентність:**

**знати** – основні музично-теоретичні поняття та явища, відповідно до змісту навчального предмета;

**уміти** – оперувати вивченою музичною термінологією, інтонувати, будувати на фортепіано зі слуху фонетичні та морфологічні елементи музичної тканини;

**мати навички** – визначення структурних елементів музичної тканини твору на рівні її фонетичної, морфологічної будови, синтаксису;

**розуміти** – музику як вид мистецтва з особливою музичною мовою та її складовими, основи музичних форм як вираз структури музичних творів;

**ставлення** – критично оцінює рівень власних музично-теоретичних знань, виявляє потребу в їх удосконаленні;

## **музично-історична компетентність:**

**знати** – видатних представників українського та світового музичного мистецтва відповідних періодів, їх творчість та музичний спадок, показові приклади музичних творів у фортепіанних, камерно-вокальних, камерно-інструментальних, хорових та оркестрових жанрах в українській та світовій музиці;

**уміти** – співвідносити, проводити паралелі, аргументувати приналежність та характерні риси творів з власних виконавських програм з фахового інструмента та фортепіано з відповідним навчальним матеріалом музично-історичного напрямку;

**мати навички** – класифікації та систематизації творів за жанровими, стильовими та формотворчими ознаками;

**розуміти** – творчість композиторів як виразників характерних музичних явищ відповідних історико-мистецьких епох та стилів, необхідність музично-історичних знань, умінь та навичок для власної виконавської діяльності;

**ставлення** – формує власну слухацько-виконавську базу задля збагачення мистецького світогляду та становлення себе як музиканта, усвідомлює необхідність збереження та популяризацію творів української музичної спадщини, її відродження та збагачення.

## ДОДАТОК

### ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ТВОРІВ ДО МОДЕЛЬНОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ «МУЗИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ: ЗАГАЛЬНЕ ФОРТЕПІАНО» 5–9 КЛАСИ ДЛЯ МУЗИЧНИХ ЛІЦЕЇВ

#### 5 КЛАС

##### Поліфонічні твори

- Бах Й.-С. «Дванадцять маленьких прелюдій», «Шість маленьких прелюдій»
- Беркович І. «Пливе човен», «Зашуміла ліщинонька»
- Винокур О. Інвенція «Весняні заморозки»
- Дремлюга М. Інвенція «В старовинному стилі»
- Льонко Є. «Інвенція»
- Перселл Г. «Прелюдія», «Гавот», «Арія»
- Самонов О. Прелюдія та фуга мі мінор
- Хуторянський І. «30 маленьких канонів»
- Циполі Д. Фугетта ре мінор
- Щуровський Ю. Інвенція Ля мажор

##### Твори великої форми

- Беркович І. Варіації до мінор
- Беркович І. Сонатина Соль мажор
- Бетховен Л. «Варіації на швейцарську тему» тв. 49, Сонатина Соль мажор
- Вебер К «Анданте з варіаціями» Соль мажор
- Гайдн Й. Соната-партита до мажор
- Гуммель І. Рондо До мажор
- Діабеллі А. Соната До мажор ор. 151
- Дюссек Я. Сонатина №6
- Дюссек Я. Сонатина Ля мажор ор. 20 №4 1 ч
- Жилінський О. Сонатина соль мінор 1 ч.
- Захаров П. «Сонатина – багатель»
- Знатоков Ю. Тема з варіаціями
- Іщенко Ю. Тема з варіаціями Ре мажор
- Клементі М. Сонатина Фа мажор, Сонатина Ре мажор тв. 36
- Кулау Ф. Сонатини тв. 20, 55 (найпростіші на вибір)
- Лак Т. Сонатина До мажор
- Моцарт В.-А. «6 віденських сонатин»
- Рожавська Ю. Сонатина Ля мажор, ч. II, ч. III
- Сільванський М. Сонатина № 2 Ре мажор
- Степаненко М. Сонатина Фа мажор, «Рондо» До мажор

- Чимароза Д. Сонатини (на вибір)
- Шпіндлер Ф. «Сонатина в старовинному стилі»
- Щуровський Ю. Сонатина мі мінор, Варіації на тему української народної пісні «Ой, є в лісі калина»
- Щуровський Ю. Українська сонатина соль мінор

### **Етюди**

- Беренс Г. тв. 88 Етюди (на вибір), тв. 61 Етюди (на вибір)
- Бургмюллер Ф. «Балада»
- Геллер Г. Етюди ор. 45 №14-15
- Гозенпуд М. «Токата»
- Захаров П. «Етюд-експромт», «Рухливі акорди»
- Зірінг В. Тв. 36 Етюди (на вибір).
- Колодуб Ж. Етюд До мажор
- Лешгорн А. Тв. 66 Етюди (на вибір)
- Лютославський В. П'єса для чотирьох пальців
- Парцхаладзе М. «У цирку» (етюд)
- Ревуцький Л. Етюд F-dur
- Ревуцький Л. Етюд мі мінор
- Рожавська Ю. Етюд-гра
- Сільванський М. «Стрімкий потік»
- Степаненко М. Етюд Ля мажор
- Туманішвілі К. Етюд
- Черні К. Тв.139 Етюди т.т. III, IV. (ред. Г. Гермера)
- Шаверзашвілі О. Етюд

### **П'єси**

- Барвінський В. «Зайчик», «Колискова», «Комарик»
- Беркович Г. «Українська пісня»
- Бетховен Л. «Весело сумно»
- Гілер Р. «Романе»
- Гончаренко В. «В кав'ярні»
- Гржибовський М. «Добрий ранок», «Маленька токата», «Подорож»
- Гріг Е. «Ліричні п'єси» ор.12, «Вальс» Ля мажор ор 38
- Дваріонас Б. «Маленька сюїта»
- Дичко Л. «Писанки»
- Дремлюга М. «Похід», «Елегія»
- Задерацький В. «Паяц»
- Захаров П. «Кінематограф», «Чарлі Чаплін», «Український сувенір»
- Кирейко Д. «24 дитячі п'єси», «Маленький романс»
- Колесса М. «Серед пастухів»
- Колодуб Ж. «Веснянки»
- Косенко В. «24 дитячі п'єси»: «Вальс», «Дощик»
- Куперен Ф. «Маски» (№4, 5, 6)

- Лісова Р. «Перше кохання»
- Ляшенко Г. «Кікімора»
- Перголезе Д. «Алегро»
- Пешетті Д. Б. «Престо»
- Працюк Л. «Вальс», «Полька»
- Сігмейстер Є. «Полювання»
- Сільванський М. «Ввечері», «Танок», «Казачок», «Пісня» (зб. «24 п'єси для фортепіано»)
- Сільвестров В. «Марш», «Скерцо»
- Скорик М. «Лірник» ( зб.«З дитячого альбому»)
- Сніжко В. «Джазові сніжинки» (на вибір)
- Сурових О. «Маленький вальс»
- Тактакішвілі О. «Танець дівчин»
- Шукайло Л. «Ляльки танцюють»
- Шуман Р. «Альбом для юнацтва» тв. 68 (на вибір)
- Щуровський Ю. «Горобчик»
- Щуровський Ю. «Елегічний прелюд»

#### **Ансамблі**

- Беркович І. «Десять п'єс» тв. 30
- Бізе Ж. «Пастораль»
- Гершвін Д. Колискова з опери «Поргі та Бесс»
- Гудмен Ч. «Американська сюїта» (уривок)
- Фрід Г. «Дощик»
- Щуровський Ю. «Фуга»

## **6 КЛАС**

#### **Поліфонічні твори**

- Барток Б. «Хроматична інвенція»
- Бах Й.-С. Куранта та Арія з «Французької сюїти» №2
- Бах Й.-С. «Двоголосні інвенції» «Триголосні інвенції» «Маленька двоголосна фуга» до мінор
- Бах К. Ф. Е. «Сольфеджіо»
- Гендель Г. Фуга ре мажор
- Гендель Г. «Три маленькі фуґи»
- Колодуб Л. «Сарабанда»
- Рамо Ж. «Дві сарабанди»
- Степаненко М. «Інвенція»

#### **Твори великої форми**

- Андре Й. Сонатина Ре мажор №5
- Бетховен Л. Соната Мі бемоль мажор ч. I
- Гайдн Й. Сонатина Ре мажор, мі мінор, Соната Соль мажор
- Зінгер Г. Сонатина ля мінор 1ч.

- Клементі М. Сонатина Сі бемоль мажор тв. 38
- Кулау Ф. Сонатини ор 20, ор. 55 (на вибір)
- Лавіньяк А. Сонатина Соль мажор №2
- Мартіні Д. «Арія з варіаціями»
- Моцарт В.-А. Сонатина № 6 До мажор, Сонатина № 4 Ре мажор (зб. «Шість віденських сонатин»)
- Пешетті Д. Б. Соната до мінор 1 ч.
- Степаненко М. Сонатина № 3
- Чимароза Д. Соната Ля мажор, Соната соль мінор
- Чимароза Д. Соната Сі бемоль мажор, Соната до мінор
- Щуровський Ю. Варіації на тему білоруської народної пісні «Перепілонька», «Українська сонатина»

### **Етюди**

- Беренс Г. Етюди тв. 61 (на вибір), Етюди тв. 88 (на вибір)
- Бертіні Н. Вибрані етюди тв. 29, тв. 28
- Дворжак М. «Джазові етюди» (найлегші на вибір)
- Жербін М. Етюд мі мінор
- Зірінг В. Хроматичний етюд
- Колодуб Ж. «Етюд-картина»
- Крамер І. Етюди тв. 60 зошит І (на вибір)
- Лешгорн А. Етюди тв. 66 (ІІ зошит)
- Ліст Ф. «Юнацькі етюди» (№1, 4)
- Черні К. Етюди т. ІІ (ред. Г. Гермера), Етюди тв. 299 (на вибір)
- Шітте Л. «25 етюдів» тв. 68 (на вибір)

### **П'єси**

- Беркович І. «Прелюд» ля мінор
- Бетховен Л. «Багателі» соль мінор, Соль мажор, ля мінор
- Браун Т. Прелюдія №6 фа мінор
- Вебер К.-М. «Алеманда» тв. 4 № 1
- Віленський К. Українська народна пісня «Не питає, чого в мене заплакані очі»
- Гелер С. «Тарантела»
- Глієр Р. «Ранок», «Прелюдія» Ре бемоль мажор тв. 43
- Гріг Е. «Поетична картинка» сі мінор
- Гріг Е. «Норвезький танець», «Танок ельфів», «Халінг», «Пташка»
- Дремлюга М. «Фортепіанний альбом», «Народний танок»
- Захаров П. «Канатохідці», «Тарантела»
- Зірінг В. «Вальс» тв. 12
- Знатоков Ю. «Колискова», «Жарт»
- Іщенко Ю. «Осінній настрій», «Гуцульський танок»
- Колачевський М. «Романс» тв. 6 №1
- Кверназде Б. «Імпровізація»

- Колесса М. «Скерцино»
- Коляда М. Прелюдія Мі мажор
- Косенко В. «Мелодія», «Колискова», «В похід» («24 дитячі п'єси»)
- Куперен Ф. «Маски» (№ 7–10)
- Лак Т. «Гарантела»
- Лятошинський Б. Прелюдія
- Майборода П. «Пісня про рушник» (аранжування К. Віленського)
- Омельчук П. «Прелюдія-остинато»
- Перголезі Д. «Алегро»
- Сигмейстер Е. «Дитячі п'єси» зошит 3 (на вибір)
- Скрорик М. «Жартівлива п'єса»
- Станкович Є. Прелюдія
- Степаненко М. «Веселка», «Український танок» («Дитячий зошит» для фортепіано)
  - Степовий Я. «Прелюд», «Маленька поема», «Ніби танок» тв.10 № 4
  - Шамо І. «Скерцо»
  - Шукайло Л. «Петрушка»
  - Щуровський Ю. «Лісова казка»

### **Ансамблі**

- Бетховен Л. «Німецькі танці»
- Гайдн Й. «Дитяча симфонія» (для фортепіано у чотири руки)
- Коломієць А. «Танок Улянки» з балету «Улянка»
- Мендельсон Ф. «Шість дитячих п'єс» тв. 72
- Скорульський М. «Танок сніжинок» з балету «Лісова пісня»

## **7 КЛАС**

### **Поліфонічні твори**

- Бах Й.-С. «Двоголосні інвенції», «Триголосні інвенції»
- Гайдамака П. «Фуга» ре мінор
- Гендель Г. «Капричіо» соль мінор
- Гендель Г. «Пасакалія» соль мінор, «Три маленькі фуги» «Фантазія» «Куранта» Фа мажор
  - Колодуб Л. «Фуга» мі мінор
  - Павлюченко С. «Інвенція» фа мінор, «Прелюдії та фуги» для фортепіано (на вибір)
    - Павлюченко С. «Фугетта» Мі бемоль мажор
    - Сільванський М. «Канон» (із сюїти «Пригоди барона Мюнхгаузена»)
    - Юцевич Є. Інвенція на тему української народної пісні «Сонце низенько»

### **Твори великої форми**

- Бах К. Ф. Е. «Рондо з сонати Сі мінор
- Беркович І. «Варіації на тему Паганіні»

- Бетховен Л. Соната Соль мажор I ч. тв.49
- Бірецька О. «Малі варіації»
- Гайдн Й. Соната Соль мажор II, III, IV ч., Соната Ля мажор II, III ч., Соната Мі мажор, Соната Фа мажор
- Клементі М. Сонатина Мі бемоль мажор
- Ковач І. «Соната піколо»
- Компанієць З. Соната Соль мажор
- Кулау Ф. Сонатини тв. 55, 59 ( на вибір)
- Лак Т. «Пасторальна сонатина»
- Моцарт В.-А. Соната № 2 Ля мажор, Соната № 6 До мажор, Соната № 15 До мажор
- Сільванський М. Варіації ля мінор
- Скарлатті Д. «Соната ля мінор»
- Степовий Я. «Рондо» сі мінор
- Чимароза Д. Соната Ре мажор
- Чимарозо А. Соната Ля мажор
- Шамо І. «Тема з варіаціями»
- Штогаренко А. «Концертино»
- Шуман Р. «Дитяча сонатина» Соль мажор тв.118
- Щуровський Ю. «Тема з варіаціями»

### **Етюди**

- Беренс Г. Етюди зошити 1–4 тв. 61
- Браун Т. «Шторм»
- Гуммель І. Етюди тв. 125
- Дворжак М. Джазові етюди (на вибір)
- Дювернуа Ж.-Б. Етюд ор. 176 №24
- Жербін М. Етюд мі мінор
- Зірінг В «Хроматичний етюд»
- Кіркір Г. Тв. 15 «2 п'єси-етюди»
- Косенко В. «Етюди на різні види техніки» тв. 15, 16
- Крамер І. «Етюди» зошит I (на вибір)
- Лешгорн А. Етюд ор. 66 № 10, 28
- Мошковський М. Етюд № 3 Соль мажор тв. 18, «Етюди» тв. 91 (на вибір)
- Парцхаладзе М. Етюд соль мінор
- Равіна Г. Етюд ор. 50 №22
- Сібеліус Я. Етюд №2 a-moll тв. 76
- Туманішвілі К. «Мелодійний етюд»
- Черні К. Етюди тв. 299

### **П'єси**

- Баланчівадзе О. Прелюдія
- Беркович І. «24 прелюдії для фортепіано»

- Бетховен Л. «Багатель» Сі бемоль мажор тв. 119, «Сім народних танців» (на вибір)
    - Геллок В. «Тарантела», «Старий Відень»
    - Годзяцький В. Ноктюрн (з циклу «Три п'єси в романтичному стилі»)
    - Гріг Е. «Пташка», «Метелик» тв. 43, «Кобольд» тв. 71
    - Довженко В. «Токата», «Колискова», «Веснянка»
    - Карабиць І. «24 прелюдії» для фортепіано (найлегші)
    - Караманов А. «Ave Maria»
    - Колодуб Ж. «Бугі-вугі»
    - Колодуб Ж. «Снігова королева», «Викрадення Кая»
    - Коломієць А. «Гра-веснянка» «Козачок»
    - Коляда М. Прелюд
    - Лисенко М. «Момент розпачу» тв. 40 № 1, «Елегія» тв. 41 № 3
    - Лісова Р. «Під дощем», «Ноктюрн»
    - Любарський М. «Український танок»
    - Людкевич С. «Квочка»
    - Мендельсон Ф. «Пісні без слів» № 4 Ля мажор, № 8 Ля мажор. № 19 Мі мажор
  - Ревуцький Л. «Пісня» «Колискова “Ой ходить сон”»
  - Сильванський М. «Ніч на ріці»
  - Скорик М. «Листок з альбому»
  - Степаненко М. «Казка», «Прелюдія», «Експромт»
  - Степовий Я. Прелюдія тв.12 №1
  - Сурових О. «Музичний момент», «Крила чуття»
  - Фільд Д. Ноктюрни (на вибір)
  - Фільц Б. «Лемківська пісня»
  - Шукайло Л. «Прелюдія», «Карнавальна хода», «Інтермеццо»
  - Шуман Р. «Альбом для юнацтва» тв. 65
  - Шумейко В. «П'ять екосезів»
  - Шух М. «Джазова імпресія»
- Ансамблі**
- Бах Й.С. Алегро з сонати сі мінор. Транскрипція М. Готліба
  - Бізе Ж. «Дитячі ігри» тв. 22 (сюїта)
  - Бріттен Б. «Варіації для близнят» для фортепіано у чотири руки, флейти та скрипки
    - Дональдсон В. «Канікули»
    - Кирейко В. «Арієта Лукаша» з опери «Лісова пісня»
    - Коломієць А. «Танок Улянки» з балету «Улянка»
    - Стрибог Ж. «Болеро»
    - Штогаренко А. Транскрипція на тему «Запорізького маршу» М. Лисенка
  - Шуман Р. «12 п'єс для фортепіано у чотири руки» тв. 65 (на вибір)

## 8 КЛАС

### Поліфонічні твори

- Бах Й.-С. «Триголосні інвенції», «Французькі сюїти» (окремі частини на вибір), «Маленька двоголосна фуга» до мінор, «Маленька триголосна фуга» До мажор
  - Бах Й.-С. «Ехо»
  - Гайдамака Г. «Фуга» ре мінор
  - Гендель Г. Ф. «12 п'єс»: «Алеманда» соль мінор, «Прелюдія» Соль мажор, «Жига» ре мінор
  - Кірнбергер Й. Двоголосна фуга Ре мажор
  - Колодуб Л. «Фуга» ре мінор
  - Коломієць А. «Канон у народному стилі»
  - Скарлатті Д. Фугетта До мажор
  - Станкович Є. Фуга
  - Степаненко М. «Інвенція»
  - Циполі Д. «Канцона» (фуга соль мінор)
  - Щуровський Ю. «Саркастична фуга», «Хроматична прелюдія та фуга» «Прелюдії та фуґи» (на вибір)
  - Юцевич Є. «Чотири фуґи на українські теми»

### Твори великої форми

- Барток Б. Сонатина Ре мажор
- Бах Й.-С. Концерт фа мінор, Соната фа мінор, Соната ля мінор, «Рондо» із Сонати сі мінор
  - Бетховен Л. Соната №19
  - Бетховен Л. «Шість легких сонат»
  - Гайдн Й. Соната-партита Сі бемоль мажор
  - Гайдн Й. Соната до дієз мінор № 6, Соната Мі бемоль мажор № 3, Соната соль мінор № 4, Концерт Ре мажор
  - Гендель Г. «Варіації» Мі мажор
  - Геслер І. Соната ля мінор
  - Клементі М. Соната Сі бемоль мажор тв. 47 № 3, Соната сі мінор тв. 40 № 2
  - Парадізі П. Соната Ля мажор
  - Сільванський М. «Варіації» Соль мажор
  - Сільвестров В. «Фантастична соната»
  - Скарлатті Д. 60 сонат ( на вибір )
  - Щуровський Ю. «Варіації» ре мінор

### Етюди

- Беркович І. «Маленькі етюди»
- Бургмюллер Ф. «Історія»
- Дворжак М. Джазові етюди (на вибір)
- Клементі М. Вправи з зошити «Прелюдії та вправи» (на вибір)
- Кобилянський О. «Сім октавних етюдів»

- Крамер І. Етюд (на вибір) тв. 60 зош. II, III
- Майер К. Етюд Мі мажор
- Надененко Ф. Етюд ля мінор
- Сільванський М. Етюд «Бурхливий потік», Етюд «Метелиця»
- Черні К. «Школа швидкості» тв. 299 (на вибір)
- Шамо Ю. «Токата»

## П'єси

- Баланчівадзе О. «Танок»
- Барвінський В. «Колядки і щедрівки»
- Беркович І. «Токатина»
- Білаш О. «Гуцульська писанка» (з циклу «Тетянчин альбом»)
- Вериківський В. «14 маленьких прелюдій» для фортепіано
- Глієр Р. «Пісня» тв. 34, «12 дитячих п'єс» тв. 31: «Прелюдія» Мі бемоль мажор, «Народна пісня»
- Гріг Є. «Навесні» тв. 43 №6
- Гулак-Артемівський С. «Мазурка Ля мажор»
- Гумель Й. «Рондо»
- Дремлюга М. «Дума»
- Жульєва Л. Концертна п'єса «Косарі»
- Карабиць І. «24 прелюдії для фортепіано» (на вибір)
- Квасневський В. «Думка», «Канцона»
- Колачевський М. «Ноктюрн»
- Колесса М. «Коломийки»
- Красотов О. «Скерцо», «Імпровізація», «Танець»
- Лисенко М. «Пісня без слів», «Елегія», «Ескіз у дорійському ладі» тв. 10
- Лісова Р. «Елегія»
- Майборода Г. «Спогади про далеке» вісім п'єс для фортепіано
- Мендельсон Ф. «Пісні без слів» (на вибір)
- Мікулі К. «Прелюдія», «Мазурка»
- Монюшко С. «Багатель»
- Ніжанківський Н. «Коломийка»
- Поляруш І. Прелюд G-dur
- Працюк Л. «Чарівна казка»
- Рожавська Ю. «Три мініатюри» для фортепіано
- Сасько Г. «Токата»
- Скорик М. «Жартівлива п'єса», «У ліс»
- Степаненко М. «Вечірня мелодія»
- Степовий Я. «Маленька поема»
- Фільд Д. Ноктюрни (на вибір)
- Цись Р. «Прелюдії», «Танець русалки»
- Шамо І. «Токата», «Гумореска»
- Шамо Ю. Прелюдія b-moll

- Шопен Ф. «Ларго», «Забутий вальс» ля мінор
- Шуберт Ф. Експромт Ля бемоль мажор
- Щуровський Ю. «Токата»

### **Ансамблі**

- Глієр Р. «Біля струмка», «У лісі», «Вітер», «Ноктюрн» (для фортепіано в 4 руки)
- Колодуб Ж. «Українська мелодія»
- Моцарт В.-А. Окремі частини з симфоній та квартетів
- Шуман Р. «Дитячий бал» тв. 130
- Щуровський Ю. «Гумористичний танець», «Північне сяйво», «Поєма»

## **9 КЛАС**

### **Поліфонічні твори**

- Бах Й.-С. «Маленькі органні прелюдії та фуги» (на вибір)
- Бах Й.-С. «Триголосні інвенції», «Французькі сюїти» (окремі частини на вибір), «Англійські сюїти» (окремі частини на вибір)
- Гендель Г. Фуга Ре мажор
- Гендель Г. «Чакона» Соль мажор, «Фугетта» ре мінор, «Сюїта» мі мінор
- Грабовський Л. «Чотири двоголосні інвенції»
- Льонок Є. «Прелюдія та фуга»
- Надєненко Ф. «Сарабанда»
- Скорик М. «Прелюдія та фуга» До мажор
- Гіндеміт П. «Інтермедія та фуга» з циклу «Людус тоналіс»
- Яковчук О. «Прелюдія та фуга»

### **Твори великої форми**

- Бах Й.-С. Соната № 5 до мінор (I зош.)
- Бетховен Л. Соната фа мінор (I ч.) тв. 2, Соната до мінор (I ч.) № 5 тв.10
- Бортнянський Д. Соната Фа мажор
- Ванхаль Я. Сонатина Ля мажор
- Гайдн Й. Соната Ля мажор
- Гайдн Й. Соната № 18 Мі мажор (I ч.)
- Дакен Л. «Зозуля»
- Заремба В. «Варіації «Ой місяцю, місяченьку»»
- Знатоков Ю. Сонатина
- Іщенко Ю. «Варіації для фортепіано»
- Клементі М. «Арієта з варіаціями» з сонати Мі бемоль мажор
- Колесса М. «Сонатина»
- Лисенко М. «Варіації “Без тебе, Олесю”»
- Моцарт В.-А. Соната (ред. О. Гольденвейзера) № 5 Соль мажор
- Скарлатті Д. Сонати (ред. О. Гольденвейзера) № 9, № 11, № 32, № 33
- Філіпенко В. «Варіації на тему української народної пісні»
- Чимароза Д. Соната Сі бемоль мажор
- Шамо І. Соната № 3

## Етюди

- Зірінг В. «Два октавні етюди»
- Кіркір Г. Тв. 15 «12 п'єс-етюдів» (на вибір)
- Клементі М. Вправи з зошиту «Прелюдії та вправи» (на вибір)
- Коломієць А. «Етюд-капріс» до мінор тв. 12, «Етюд-марш»
- Косенко В. Етюд до дієз мінор тв.8
- Крамер І. тв. 60 Етюди (т. I, II)
- Лак Т. Етюд ля мінор
- Ліст Ф. «Хуртовина» ( зб. «Юнацькі етюди»)
- Муха А. «Весняний етюд»
- Надененко Ф. «Етюд ля мінор»
- Черні К. Тв. 299, т. IV. Етюди. тв. 740 Етюди (на вибір)
- Шамо І. Етюд Ре мажор

## П'єси

- Беркович І. Прелюдія мі мажор
- Беркович І. «Прелюд» фа дієз мінор
- Бірецька О. «Вальс», «Прелюдія» і «Ноктюрн»
- Борткевич С. «Мрія», «Стара картина»
- Глієр Р. «Ескіз»
- Гіллок В. «Фонтан під дощем»
- Глієр Р. «Мазурка» тв. 26, «Романс» тв. 31, «Арієтта» тв. 49
- Гріг Е. «Серце поета» тв. 52
- Гріг Е. «Скерцо» тв. 54 №5
- Дебюссі К. «Арабеска» Соль мажор, «Арабеска» соль мінор
- Дичко Л. «Пастораль», «Веснянка», «Постлюдія» (зб.«Писанки»)
- Дремлюга В. «Скерцо»
- Івасюк В. «Маленька токата», «Осіньна картина»
- Караєв К. 24 прелюдії (на вибір)
- Колачевський М. «Романс»
- Кос-Анатольський «Прелюдія»
- Кос-Анатольський А. «Скерцо»
- Лисенко М. «Момент розпачу»
- Лисенко М. «Сумний спів»
- Людкевич С. «Гавот»
- Мак-Доуелл Е. «Вічний рух»
- Нижанківський Н. «Мала прелюдія»
- Працюк Л. «Навесні»
- Ревуцький Л. «Вальс»
- Ревуцький Л. Прелюдія сі бемоль мінор тв. 7, «На вулиці скрипка грає»
- Сібеліус Я. «Арабеска» тв. 76 №9
- Сільванський М. Українське скерцо
- Сільвестров В. Ноктюрн

- Сурових О. «Крізь сновидіння», «Думка»
- Шамо І. «Веснянка» (з української сюїти), «Весняний дощ» (з сюїти «Гуцульські акварелі»)
- Шопен Ф. «Ноктюрни» до дієз мінор, мі мінор
- Шуман Р. «Листки з альбому» тв. 124

### **Ансамблі**

- Глієр Р. «24 п'єси» (для двох фортепіано) тв. 61
- Гріг Е. «Норвезькі мелодії» тв. 63
- Жук О. «Концертіно»
- Мендельсон Ф. «Весільний марш» (для фортепіано в чотири руки)

### **Акомпанемент**

- Бах Й.-С. «Прелюдія» (пер. О. Гедіке) для кларнета та фортепіано
- Бах Й.-С. «Сициліана» соль мінор для флейти та фортепіано
- Брамс Й. «Колискова» для фагота та фортепіано
- Василенко С. «На світанку» для гобоя та фортепіано
- Вериківський М. «Рондо, прелюд» для віолончелі та фортепіано
- Гендель Г. «Буре» для труби та фортепіано
- Глієр Р. «Рондо» тв. 43 № 6 (пер. Т. Безрукова) для альту та фортепіано
- Гріг Е. «Народна пісня» тв. 12 № 5 (обр. А. Дзегеленка) для віолончелі та фортепіано
- Лисенко М. «Колискова» для гобою та фортепіано
- Лисенко М. обр. укр. нар. пісень «Віють вітри», «Добрий вечір тобі, зелена діброво» для голосу та фортепіано
- Люллі Ж. «Гавот» для контрабаса та фортепіано
- Мак-Доуелл Е. «Лісові картинки» для флейти та фортепіано
- Мартинюк В. «Інтермеццо» для бандури та фортепіано
- Маттезон Й. «Арія» фа мінор для валторни та фортепіано
- Народна пісня «Зозуленька» обр. Колесси М. для голосу та фортепіано
- Ревуцький Л. «Вальс» (перекладення К. Мюльберга) для кларнета та фортепіано
- Ревуцький Л. «Прелюдія» для альту і фортепіано
- Скорик М. «Мелодія» для скрипки та фортепіано
- Сокальський В. «Вальс» для бандури та фортепіано
- Шуман Р. «Веселий селянин» для скрипки та фортепіано
- Якименко Ф. «Мелодія» для валторни та фортепіано